ISAAA የድርጅቱ ማስራች ለሆነው ታላቁ የሰላም ኖቤል ሎሬት የኖርማን ቦርልግ /1914 – 2009 / የተሰማውን ጥልቅ ሃዘንና ክብር ይገልፃል ::

የአረንጓዴአማው አብዮት አባት 'የሰላም ኖቤል ሎሬት ' በታዳጊ አገሮች ላሉ ደሃና አቅም የሌላቸው ገበሬዎች ተሟጋች 'እንዲሁም የአለም 'ፍድ ኘራይዝ' ማስራች፡ – ኖርማን ቦርለግ፡፡

Photo Courtesy: CIMMYT

ለድሃዎች የግብርና ልማት ተምሳሌት የሆነው ዶ/ር ኖርማን ቦርለግ በ95 ዓመቱ እንደአወሮፖያወን አቆጣጠር ማስከረም 12 2009 ከዚህ አለም በሞት ተለይቷል፡፡ ወልደቱ አሜሪካ ወስጥ በምትገኘው ገጠራማ መንደር ክርስኮ አይዋ ወስጥ ሲሆን አሻራውን በግብርና ላይ ያኖረ ሞያወንም ሆነ እሱነቱን ርሃብንና ደህንነትን ለመዋጋት አሳልፎ የሰጠ ሰው ነበር፡፡ በሽታ የመቋቋም አቅም ያላቸውን 'ሰሚ ድዋርፍ' የስንዴ ዝርያዎችን ምርታማነት በማሳደግ ፈር ቀዳጅ የሆነው ዶ/ር ኖርማን ቦርለግ በዘረመል የተዳቀሉ የሰብል ዝርያዎች ጥቅም ላይ እንዲወሉ ባደረገው ጠንካራ ቅስቀሳም ይታወቃል፡፡

በአወሮፖወያን አቆጣጠር በ1970 የሰላም ኖቤል ሽልማት ለዶ/ር ኖርማን ቦርለግ በተሰጠበት ወቅት የሰላም ሽልማት ኮሜቴው ሽልማቱን ለዚህ የተከበረ ሰው ለማስጠት የወሰነበትን ምክንያት እንዲህ ገልፆት ነበር፡፡

#በረሃብ የተጠቃውን የዓለም ህዝብ ምግብ በማድረስ በኩል በዚህ ዘመን ዶ/ር ኖርማን በርለግን የሚስተካከል አላገኘንም፡ ይህ ሽልማት ለዶ/ር ኖርማን ቦርለግ እንዲሰጥ ስንወስን ለተራበው ዓለም ምግብ በማድረስ ጭምርም ዓለማችን ሰላም እንደምታገኝ ተስፋ በማድረግ ነው፡

……. .

ዶ/ር ኖርማን በአስገራሚ ሁኔታ እየጨመረ የመጣው የዓለም ህዝብ ቁጥር እና እየተመረተ ያለው የምግብ ማጠን ባልተመጣጠነበት በዚህ ወቅት መፍትሔ ያጣውን የምግብ እጥረት ችግር ተስፋ የፈነጠቀበት ሰው ነው $

አንድ ቢልዮን ህዝብን ከረሃብ በማታደጉ ምክንያት ለኖቤል የሰላም ሽልማት የበቃው ዶ/ር ኖርማን በሽልማቱ ወቅት 'ዛሬ ከረሃብ ታድጌአቹዋለሁ' በቀጣይነት ሜጨዎን ዓለም ለመመገብ ግን የተሻለ የሰብል ቴክኖሎጂ ማጠቀም ' የግድ ነው' ብሎ አሳስቦ ነበር፡፡

በዓለም ዙሪያ ያሉ አያሌ ጓደኞቹ 'ኖርም' ብለው የሚጠሩት ይህ ሰው በሚጨው ጊዜ የምግብ ዋስትናን ለማረጋገጥ እጅግ አስፈላጊ ከሆኑት የቴክኖሎጂ ውጤቶች ወስጥ አንዱ መሆኑ የሚታመንበት የባዩቴክ ወይም የሰብል ዘርን ማዳቀል ጠንካራ ቀስቃሽ ነበር፡፡

ቦርለግ ሃሳቡን ሲዘነዝር፡-

#ባለፍት አስር ዓመታት የዕፅዋት ባዩቴክኖሎጂ ስኬታማትን ተመልክተናል፡፡

ይህ ቴክኖሎጂ በዓለም **ዙሪያ** ያሉ **አርሶአደሮችን ምርት አሳደጓል፡፡የአፈር መሸርሸርን** እና **የአረም መከላከያ ኬሚካል ጥቅም ላይ መዋልን ቀንሷል፡፡** በዓለም ዙሪያ በሚገኙ አገራት **ከግማሽ ቁጥር** በሚበልጠው **ህዝብ ባዩ ቴክኖሎጂ** የሚሰጠው ጠቀሜታ ብሎም **ከምንም አደጋ** የፀዳ መሆኑ **ተረጋግጧል፡፡እስከሁን** የዚህ **ቴክኖሎጂ ተጠቃሚ** ያልሆኑ **አርሶአደሮች ጥንታዊውን** እና **ወጤታማ ያልሆነውን ዘዴ** እየተጠቀሙ **ይገኛሉ፡፡እነዚህ** አርሶ **አደሮች** የዚህ **ቴክኖሎጂ ተጠቃሚ ይሆኑ** ዘንድ የየአገሪቱ መሪዎች የለውጥ ተነሳሽነት እና ቆራጥነት ይፈለጋል፡፡ **አረንጓደአሚው አብዬት'** **በአሁኑ** ጊዜ ደግሞ **የእፅዋት ቴክኖሎጂ እየጨመረ** የመጣውን የምግብ አቅርቦት **የማስደግ ፍላጎት** **እወን ከሚድረግ ጉን ለጉን አካባቢን በማ**በከባከብ ለሚጨው ትወልድ የሚታርፍ ሰራ እየሰራ ነው፡፡$

በ 2000 ዓ.ም 'እንደአወሮፖወያን አቆጣጠር'የ ISAAA መስራች እና ሊቀመንበር ዶ/ር ክሊቭ ጀምስ' የአለምአቀፍ አስተባባሪ ራንዲ ሀቲ እንዲሁም የፍሉፒንስ ባለስልጣናት ከፊሊፒንስ ብሔራዊ የሳይንስ እና ምርምር ቴክኖሎጂ ጋር በመሆን አንገብጋቢ እና ፈታኝ የሆነውን የምግብ ዋስትናን የማረጋገጥ ችግር ለመፍታት ሳይንስ እና ቴክኖሎጂ እንዴት ቁልፍ ሚና እንደሚጫወት ልምዱን አካፍሎ ነበር፡፡በዚሁ በፊሊፒንስ ቆይታው ነበር ቦርለግ የ ISAAA ን በአይነቱ አዲስ ይሆን' በሰብል ባዬቴክኖሎጂ ላይ ያተኮረውን መረጃ መለዋወጫ መረብ ' በአለም አቀፍ የእውቀት ማእከል /KC/ በሚል ስያሜ እንዲመሰረት ያደረገው፡

ከዚህ ማእከል ውጤቶች ወስጥ አንዱ በኢ-ሜይል የሚሰራጨው የአዝእርት ባዩቴክ ወቅታዊ መረጃ / CBU/ ሲሆን በዚህ መረጃ ማእከል አማካይነት በ 200 አገራት ለሚገኙ 650.000 አባላቱ ይሰራጫል፡፡

ይህ አሃዝ በአንድ ወር 5.000 በሚሆል ቁጥር እየጨመረ ይገኛል፡፡ ኖርማል ቦርለግ በISAAA ልዩ የክብር አባልነቱ 'በቅንነቱ እና በዙሪያው ያሉትን ሰዎች በማትጋት ልዩ ተፈጥሮው እንዲሁም በአለም ዙሪያ ለሚገኙ በድህነት አረንቋ ወስጥ ለሚኖሩ አርሶአደሮች ህይወት መሻሻል ባበረከተው ልዩ አስተዋፅኦ ሁል ጊዜ በናፍቆት እና በፍቅር ሲታወስ ይኖራል፡፡

የሚከተለው ግጥም በተለይ ከ ISAAA በዶ/ር ክሊቭ ጀምስ / የ ISAAA መስራችና ሊቀመንበር እንዲሁም የቀድሞው የ CIMMYT Mexico ረዳት ዳይሬክተር / አማካሪ እንዲሁም ለ30 ዓመታት የቅርብ ጓደኛው ለሆነው ኖርም ቦርለግ የተበረከተ ነው፡፡

ይህ ግጥም በቴክስኮ ሜክስኮ 'ልኡል ኤግዞቲዝን በአያቱ ህልፈተ ህይወት ምክንያት ከገጠመው ግጥም የተወሰደ ሲሆን በ 1484 እ.ኤ.አ ህይወታቸው ያለፈው ታዋቂ አያቱ 'አዝቴክ ንጉስ ዘኸልኮዬቲ 'እንደልጅ ልጃቸው ሁሉ የዕፅዋት ተመራማሪና ገጣሚ ነበሩ፡፡

ኖርማን ቦርለግ ለሜክሲኮ ያለወን ፍቅር ለተሟከተ የኋለኛው ዘመን የቴክስኮ እንዲሁም ከእድሜው 50 ዓመት በላይ የፈጀባት በሰኖራ የምትገኘው የያኪ መንደር ልኡል ተብሎ ቢጠራ ኩራት ይሰማው እንደነበር ለመገመት አያዳግትም፡ ፡

Photo Courtesy: ISAAA

ኖርማል ቦርለግ ስለ ያኪ መንደር አዘወትሮ ' **እዚህ ስሆን ሀገሬ ያለው ያህል ይሰማኛል** ሰላምም **አገኛለሁ፡ ፡** ' ይል ነበር፡ ፡

ኖርማን ቦርለግ 1914 – 2009

 # መና* - አብላን እስክንጠግብ $

በሉኝ ማምን ' ሙት

እንደሚሊዬኖች የታደጓቸው '

ሲራቡ ያበላኃቸው ፡ –

ስምህ ይታወስ ከሆን ምትሉኝ '

ዕወቅናህ ይናኝ ካላችሁኝ '

በሜክሲኮ ያዳቀልኳቸው የስንዴ ዘሮች ለምልመዋል ፡ ፡

የያኪ መንደር ዘረሚሎችም አብበዋል ፡ ፡

ሰብአዊነቴን አዚመዋል ፡ ፡

*#መና$ በእንግሊዝ አገር ወስጥ አገራዊ ክብረበአላት ሲኖሩ / እንደልእልት ዲያና የቀብር ሥነ –ሥርዓት ዓይነት/ የሚዘመር ዝነኛ መዘመር ነው፡ ፡ ይህ ግጥም ኖርም ህይወቱን ሙሉ የኖረለትን **#ረሃብን የመዋጋት$** አላማ ይገልፃል፡ ፡